

Aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Privaatrecht
t.a.v. Mevr. E.D.G. Kiersch
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Bezoekadres
Boerhaavelaan 14
2713 HX Zoetermeer

Postadres
Postbus 79
2700 AB Zoetermeer

Kantoor
E-mail
Website www.nvvb.nl

Inlichtingen bij:
Ons kenmerk:

Datum	Onderwerp
22-03-2021	Reactie op consultatie wetsvoorstel met betrekking tot de keuze van de geslachtsnaam (wet dubbele achternaam).

Geachte

De NVVB heeft kennis genomen van het concept wetsvoorstel wet dubbele achternaam. Wij staan positief tegenover dit wetsvoorstel om de keuzemogelijkheid voor de achternaam uit te breiden.

Hieronder treft u onze reactie aan.

ALGEMEEN

- Deze regeling wordt voorgesteld voor Nederland. Eerder is de dubbele achternaam toegestaan in Curaçao en Sint Maarten. Zij kozen onder andere voor deze mogelijkheid omdat deze in veel omliggende landen gebruikelijk is. Wij geven u in overweging om in overleg te treden met de BES-eilanden met de intentie om de regeling ook op te nemen in de daar geldende wetgeving.
- De doorwerking van namen naar kinderen op grond van artikel 1:7 BW is niet geregeld. Dat is wel nodig, vooral ingeval de achternaam van een ouder wordt vastgesteld. Een voorbeeld betreft een Nederlands kind,

waarvan de vader een namenreeks heeft. Dit kind kan bij geboorte de achternaam van de moeder krijgen. In dat geval zouden de ouders ervoor moeten kunnen kiezen om het kind de achternaam van de moeder te laten behouden of om de achternaam van de vader daaraan toe te voegen. Die keuze vereist een wettelijke grondslag.

Ook in het geval er bij een ouder sprake is van een geslachtsnaamswijziging of naamsvaststelling, is niet duidelijk hoe en welke naam het kind dan volgt (ervan uitgaande dat het kind deelt in de verkrijging). De onderhavige wijziging van Boek 1 BW biedt de mogelijkheid om in zijn geheel naar de werking van artikel 1:7 te kijken.

- De NVVB acht het wenselijk dat in de wettelijke voorschriften op het moment van invoering van de wet duidelijk wordt omschreven wat een dubbele meervoudige achternaam is en dat deze ook na invoering van de wet als één naam wordt gezien. Een mogelijkheid hiervoor is om in het overgangsrecht op te nemen dat **alle** bestaande dubbele namen op het moment van inwerkingtreding van de wet (zoals bijvoorbeeld Spaanse als en andere dubbele (adellijke) namen) gezien worden als dubbele meervoudige naam in het kader van de wet.

Dat heeft wel als consequentie dat in de toekomst een achternaam uit meer dan twee delen kan gaan bestaan.

Daarom pleit de NVVB ervoor de keuzemogelijkheid te verruimen die ertoe reikt dat daarmee, indien gewenst, voorkomen kan worden dat een kind een achternaam krijgt die uit meer dan twee delen bestaat. Hiertoe zouden de ouders een vrije keuze moeten kunnen doen in het aantal delen waaruit de achternaam bestaat en uit welke delen de achternaam gaat bestaan.

ARTIKELEN

- Artikel 1:5 lid 8 BW bevat een IPR-regeling. Voor een tweede of volgend kind dat (buiten Nederland) een naam heeft gekregen die afwijkt van het eerste kind kunnen de ouders alsnog naamskeuze doen. Hiervoor geldt geen termijn. De regeling voorziet niet in naamskeuze voor een kind van 16 jaar en ouder, al wordt daar in de praktijk wel aan meegewerkt. Deze bepaling staat systematisch niet op de juiste plek. Wij stellen voor om bij deze wetwijziging deze passage uit artikel 1:5 lid 8 BW naar titel 2 van boek 10 te verplaatsen.

- In artikel 10:25 onder g wordt een rechtskeuze opgenomen. De bepaling dat rechtskeuze ook wordt gedaan als een kind een andere nationaliteit zal verkrijgen beoogt een belangrijk probleem op te lossen. De redactie echter kan leiden tot onduidelijkheid. Het betreft een “herstel” naamskeuze binnen twee jaar. Voor dit kind kan binnen de termijn een naam in overeenstemming met het Nederlandse recht worden gekozen. Naamskeuze is voortaan toegestaan naar Nederlands recht, ook al heeft het kind daarnaast nog een andere nationaliteit; naamskeuze naar het recht van een andere nationaliteit wordt echter ook toegestaan. De NVVB staat achter deze aanpassing. Systematisch kan de vraag gesteld worden of de opneming ervan in artikel 10:25, dat betrekking heeft op kinderen die buiten Nederland worden geboren, voldoende duidelijk maakt dat het vreemde naamrecht ook kan worden toegepast bij bipatride Nederlandse kinderen die in Nederland worden geboren.

Dit roept ook andere vragen en punten op:

- hoe dan om te gaan met het vervoegen van de naam in de vrouwelijke dan wel mannelijke vorm?
- hoe verhoudt zich dat tot de eenheid van namen binnen een gezin? Moet dan artikel 1:5 lid 8 deze doelgroep verplichten om bij het eerste kind te kiezen welk recht van toepassing is op de naam. Zo'n rechtskeuze gedaan bij het eerste kind zou dan ook van toepassing moeten zijn op volgende kinderen uit dezelfde relatie.
- Als bij geboorte nog niet direct de vreemde nationaliteit vastgesteld kan worden omdat het kind eerst bij de vreemde autoriteiten geregistreerd moet worden, vindt de NVVB dat de ABS de mogelijkheid moet hebben om de geboorteakte ambtshalve aan te passen naar dat vreemde recht, hetgeen betekent dat in deze gevallen de rechtskeuze ook op een later tijdstip kan plaats vinden.
- Hoe gaan we om bij kinderen die geen achternaam krijgen (op basis van hun nationale recht hebben ze een naamsketen of de kinderen met een Nederlandse nationaliteit die alleen voornamen hebben omdat ze geen geslachtsnaam aan een ouder kunnen ontlenen; de zgn. “streepjeskinderen”): kunnen zij dan ook hun naam laten aanpassen bij de ABS op grond van het nieuwe naamrecht?

Een oplossing zou kunnen zijn dat de ABS in al deze gevallen in overleg met de ouders een achternaam voor het Nederlandse kind zou kunnen bepalen.

- Wij vragen ons af hoe artikel 10:20 en artikel 10:25 onder g zich tot elkaar verhouden. Ligt het niet meer voor de hand om de bepaling van artikel 10:25 onder g in plaats daarvan toe te voegen aan artikel 10:20?
- Volgens artikel II wordt in het eerste lid, onderdelen a, b en c van artikel 25 van Boek 10 van het BW “telkens ‘van wie van beide ouders het de geslachtsnaam zal hebben’ vervangen door ‘welke geslachtsnaam het zal hebben’.” De zinsnede “van wie van beide ouders het de geslachtsnaam zal hebben” komt echter alleen in onderdeel a voor. In de onderdelen b en c wordt gesproken van “of het de geslachtsnaam van de vader of moeder zal hebben”. Als het de bedoeling is deze laatste onderdelen eveneens te wijzigen in “welke geslachtsnaam het zal hebben”, ligt het voor de hand dat expliciet te benoemen.
- In artikel 5, lid 2, vierde volzin worden de laatste woorden “voortaan de geslachtsnaam van de andere ouder zal hebben.” Dit betekent dat de ouders maar één keuzemogelijkheid hebben. Nu het naamrecht verruimd wordt lijkt dit niet logisch. De bepaling is onjuist wanneer het kind al een samengestelde achternaam heeft op het moment van huwelijk of partnerschapsregistratie. Dit kan verholpen worden door de zin anders te formuleren. Er zou kunnen staan "voortaan de geslachtsnaam van beide ouders zal hebben in een andere volgorde of kunnen kiezen voor de geslachtsnaam van een van beide ouders.”

De NVVB pleit voor een verruiming van de twee jaar termijn in artikel 10:25 BW voor naamskeuze. Te vaak komen burgers pas na twee jaar weer terug in Nederland en zijn dan te laat om bij de ABS nog iets op het gebied van de naam voor hun in het buitenland geboren kinderen te regelen. Een optie is om in deze gevallen eenmalig de mogelijkheid te geven een naamskeuze bij de ABS te doen. Een andere mogelijkheid is de termijn in zijn geheel te schrappen en geen termijn te stellen zoals dat ook in het huidige artikel 1:5, lid 8 BW is geregeld.

Artikel 10:25 zou niet alleen de mogelijkheid tot een naamskeuze moeten bieden in geval van een geslachtsnaam maar ook in het geval in het buitenland een naamsketen voor een Nederlands kind is bepaald. Dan kan ook in die gevallen bij de ABS herstel worden geboden (in plaats van naamsvaststelling bij KB).

In zijn algemeenheid zou de NVVB graag zien dat de ouders een eenmalige herstelkeuzemogelijkheid krijgen voor de achternaam van hun kind. Kinderen van 16 jaar en ouder zouden deze keuze zelf moeten krijgen.

OVERGANGSREGEL

- De NVVB pleit voor het opnemen van een overgangsregel. Het is teleurstellend dat het krijgen van een dubbele achternaam uitsluitend is voorbehouden aan de kinderen die geboren worden na inwerkingtreding van de wet of, bij reeds eerder geboren kinderen, een rechtsfeit (bv erkenning, naamswijziging) plaatsvindt na de inwerkingtreding van de wet. Als ervoor wordt gekozen om geen overgangsregel in te voeren is het denkbaar dat in meer gevallen moet kunnen worden gekozen voor de doorwerking van een dubbele achternaam naar het kind.

Voorbeeld:

Een Nederlands kind is geboren in 2021. De ouders willen graag dat het kind de geslachtsnaam van vader krijgt. Vader heeft een namenreeks. Het kind krijgt geen achternaam, met het oog op een toekomstige vaststelling van de namen. Begin 2023 wordt het nieuwe naamrecht ingevoerd. Eind 2024 naturaliseert de vader en wordt zijn achternaam vastgesteld. De ouders willen graag dat hun kind voortaan een dubbele achternaam krijgt. Dit past binnen het nieuwe naamrecht, maar zal desondanks niet mogelijk zijn, alleen de achternaam van vader werkt door naar het kind.

MEMORIE VAN TOELICHTING

- In de Memorie van Toelichting staat vermeld dat de kosten van aanpassing van burgerzakenapplicaties 300.000 euro bedraagt. Dit is gebaseerd op het VNG-onderzoek. Er staat ook vermeld dat eenzelfde bedrag nodig is voor uitbreiding van de applicaties met een overgangsregeling. Is dit bedrag een eigen schatting van het Ministerie, of is dit ook gebaseerd op het VNG-onderzoek?
- In de Memorie van Toelichting bij het nieuwe artikel 10:25 lid 1 onder g BW wordt verwezen naar "lid 14". Dit is onduidelijk: het lijkt verstandig om duidelijk te maken dat hier het veertiende lid van artikel 5 van Boek 1 BW wordt bedoeld.
- In de voorbeelden in de Memorie van Toelichting worden voorvoegsels afwisselend met een hoofdletter en met een kleine letter geschreven. Hoewel het mogelijk is dat voorvoegsels met een hoofdletter worden geschreven leiden deze voorbeelden tot verwarring. Voor de duidelijkheid kan beter worden gekozen voor voorvoegsels die met een kleine letter worden geschreven.

Indien u naar aanleiding van onze reactie nog vragen heeft, dan zijn wij uiteraard bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken

Voorzitter

